

รายงานการเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการประจำปีของการประกาศใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของ
ราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประจำปี ๒๕๖๐

ในการสัมมนา ได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของการเริ่มมีพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ และตลอด ๒ ทศวรรษ ที่ได้มีผลบังคับใช้เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยนับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ประกาศใช้ถือเป็นการพลิกโฉมการปฏิบัติงานของภาครัฐ โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนทัศนคติ รูปแบบการดำเนินงาน ของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาครัฐให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์สำคัญของกฎหมายที่ให้สิทธิประชาชนได้รับรู้ หรือได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการบริหารและตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดแสดงข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบดู ผ่านศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการของหน่วยงาน และปี ๒๕๕๙ นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ปี ๒๕๖๐ เป็นปี แห่งศูนย์ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ โดยให้หน่วยงานภาครัฐทุกแห่งดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ของทางราชการ และจัดแสดงข้อมูลข่าวสารตามสิทธิที่ประชาชนควรได้รับ นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้ ประชาชนใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารที่ได้มีจัดแสดงไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอีกด้วย ซึ่งถ้าหากหน่วยงานของรัฐ เพิกเฉยหรือปฏิเสธการเปิดเผย ประชาชนก็ยังมีสิทธิร้องเรียนหรืออุทธรณ์หน่วยงานได้ จึงถือได้ว่าเป็นช่วงเวลา ที่ท้าทายของสังคมไทยในการปรับเปลี่ยนเข้าสู่สังคมแห่งความโปร่งใส เป็นสังคมแห่งการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามหลักการที่ว่า “เปิดเผยคือโปร่งใส ตรวจสอบได้ ไร้ทุจริต”

ความท้าทายของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล ได้มีนโยบายต้องการให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงให้เข้ายุคไทยแลนด์ ๔.๐ ภายใต้วิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยมีภารกิจสำคัญในการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันการปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐควบคู่กับการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพผ่านระบบเครือข่าย สารสนเทศที่ทำให้ทันสมัย เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ อย่างเคร่งครัด โดยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการได้สะดวก รวดเร็ว และกว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือในการจัดอันดับภาพลักษณ์การทุจริตคอร์รัปชันของประเทศให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ส่งผลให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ สามารถรับมือกับโอกาส และ ภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตลอด ๒ ทศวรรษที่ผ่านมา พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ได้เป็นเครื่องมือสำคัญของประชาชน ในการขับเคลื่อนการบริหารงานภาครัฐ ด้วยการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินการต่างๆ สามารถ ผลักดันหน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงบประมาณที่ได้รับ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลตามแนวนโยบายของรัฐบาลมากยิ่งขึ้น โดยก้าวต่อไปของพระราชบัญญัติข้อมูล ข่าวสารฯ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมวางรากฐานส่งต่อให้คนรุ่นต่อไปเป็นสังคมแห่งความโปร่งใส เพื่อประชารัฐอย่างแท้จริง

ร้อยโท

(มานพ อเนกวนิช)

ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย